

dání a dle stupnice II, když placení má se státi později než v 6 měsících po dni vydání. Při prv dotčených směnkách nastává dnem po uplynutí 6 měsíců ode dne vydání povinnost, nebyla-li směnka k placení ještě presentována, poplatek dle stupnice II doplniti (§§ 4 a 5 popl. nov. ze dne 8. března 1879 č. 26 ř. z.).

Směnka sklepní.

I. Pojem.

Směnky sklepní jsou takové směnky, na nichž se nalézají jména smýšlených osob neb nepravé podpisy osob neb firem skutečných a na nichž teprve podpisy pozdějších indosantů jsou pravými. Název »směnka sklepní« pochází odtud, že směnky takové musí se pro zneužívání cizích jmen veřejnosti obávati. Směnka taková vydá se obyčejně na osobu smýšlenou, neexistující a opatří se nepravým akceptem. Směnka taková může však i pravý akcept obsahovati a toliko býti opatřena podpisy smýšleného vydatele, remittenta, pokud se týče indosanta nebo nepravými podpisy skutečného vydatele, remittenta, pokud se týče, indosanta. Manipulace při vydání takovéto směnky je předkem tato: Ten, jenž směnky takové použití chce, napíše směnku jakoby pocházela ze vzdáleného místa a byla vydána na jeho řád. Dalším odevzdáním směnky získá peněz a vyplatí směnku přede dnem splatnosti. K tomu se hodí zvláště směnka domicilovaná, na které také často podpis akceptanta, obzvláště je-li tento méně znám, bývá nepravým. Domiciliátovi poskytne pak v den splatnosti vydatel směnky úhradu k zaplacení jejímu. Z manipulace této je zřejmo, že nemusí ten, jenž směnku takovou vydává, nutně míti úmysl podvodný, úmysl totiž indosatáře směnky o peníze připravit. Obyčejně se užívá prostředku tohoto ku snazšímu zaopatření si peněz, neboť v obchodu směnky vlastní nejsou oblíbeny a nepřijímají se buď vůbec aneb aspoň ne všady. Ten, jenž peněz potřebuje, hledí si tedy tím vypomoci, že vyhotoví směnku sklepní a hledí oklamati podpisy na směnce se nalézajícími příjemce směnky ohledně počtu směnečných dlužníků a tím jej snáze přiměti k eskomptu směnky. Každý příjemce směnky chce míti nejméně 2 dlužníky směnečné a shledává záruku pro svou směnečnou pohledávku též v tom, že pravidelně vydateli směnky přísluší proti akceptantu jejímu jako prvnímu vypůjčitelu pohledávka, tudíž též prostředek platební. Proto též eskomptní banky vyžadují vždy nejméně dva jisté podpisy, totiž podpisy osob placení schopných a úvěru požívajících.

II. Platnost.

Co se týče otázky právní platnosti směnky sklepní, sluší ji zodpověděti dle čl. 75 a 76 sm. ř. Dle čl. 75 podržují pravý akcept a pravé indosace, třeba podpis vydatele byl nepravý nebo padělaný, svůj směnečný účinek; dle čl. 76 pak zůstávají ze směnky opatřené nepravým nebo podvrženým akceptem směnečně zavázáni všichni indosanti a vydatel, jichž podpisy jsou pravými. Směnky se užívá zvláště jako kupeckého platidla. Nelze tudíž na vlastníkovu směnky žádati, by znal všechny na směnce se nalézající podpisy nebo by mohl rozeznati pravé od nepravých. Každý příjemce směnky spoléhá jen na podpisy na směnce se nalézající, jež jsou mu známy. Akceptoval-li tedy trasát směnku nepravým podpisem trasanta opatřenou, musí nicméně držiteli směnky, jenž se vedle čl. 36 sm. ř. co vlastník její vykáže, pohledávku směnečnou zaplatiti, aniž může namítati, že směnka je nepravou. Podobně ručí vydatel a každý indosant

svým pravým podpisem všem nástupcům, třeba by podpis některého indosanta nebo vydatele na směnce byl nepravý nebo padělaný. Platí tedy dle čl. 75 a 76 sm. ř. zásada, že třeba podpisy vydatele, příjemce neb některého indosanta na směnce jsou nepravými nebo podvrženými, zachovávají pravé podpisy nicméně směnečný účinek a moc.

Zásada tato se vztahuje též na směnky sklepní a to *conclusionone* a *majori ad minus* a to tím spíše, že se při nich pravidelně nejedná o podvržené nebo padělané podpisy, nýbrž jen o podpisy osob smýšlených neb skutečných, jichž jméno bylo cizí rukou napsáno.

Směnka sola.

Výraz »směnka sola« naznačuje, že určitá směnka jen v jednom exempláři koluje. Vlastní směnky lze vydati jen v jediném exempláři, ježto není příčiny duplikáty vyhotovovati a nad to vydatel každý jím podepsaný exemplář musí zvláště honorovati. Z toho důvodu užívá se při vlastních směnkách výrazu »sola«. Při směnkách vydaných (*tratty*) užívá se naproti tomu stále při prvním exempláři výrazu »prima«, byť i exemplář tento zůstal jediným. Vydatel směnky vydané nemůže totiž napřed vědět, nebude-li pozdější majitel žádati za »secundu« nebo »tertii«, tuto by však nemohl vydati, označil-li by první exemplář co směnku sola; přihází se však často, že kupci se směnkářstvím málo obeznalí považují každou směnku sola za vlastní směnku a prima-směnku za vydanou směnku. (Ostatně viz čl. Směnka a právo směnečné.)

Směnka úhradní je směnka, která jest určena, by kryla, pojistila pohledávku, jež jest co do existence neb výše aneb v obou směrech nejistou a sice tak, že jest ve smyslu učiněné úmluvy domnělý věřitel oprávněn použití směnky k dobytí případné pohledávky. Jest zde tudíž poměr podobný zastavení směnky. Rozdíl je tu ten, že při zastavení směnky zastavuje zástavce zástavnímu věřiteli směnečný závazek mu příslušející, kdežto při směnce úhradní zakládá se směnečný závazek pojišťujícího proti tomu, kdo má býti pojištěn, kterýžto závazek jsa předkem jen formalisován nabýti má budoucí pohledávkou svého materiálního obsahu. Povaha směnky úhradní neplyne samozřejmě ze směnečné listiny samotné a nabývá významu otázka, zda sluší se směnkou naložiti jako se směnkou úhradní čili nic a jaké následky okolnost taková má teprve dobýváním směnky a sice v tom směru, pokud lze z okolnosti, že se jedná o směnku úhradní, vznésti závažné námitky proti dobývání směnky. Dle čl. 82 sm. ř. je patrné, že takové námitky jsou jen potud možny, pokud se dají odvoditi z povahy poměru mezi dlužníkem směnečným a žalobcem. Za to však námitka, že se jedná o směnku úhradní neplyne z práva směnečného samého, ježto závazek směnečný vznikl co takový odevzdáním směnky a jest naprosto nerozhodnou pro bytí a žalovatelnost pohledávky otázka, zda má pohledávka směnečná obsah materiální čili nic. Námitka, že se jedná o směnku úhradní, jeví se povšechně co *exceptio doli*, v širším smyslu a budiž jako každá jiná námitka v čas v »námitkách« namítána (rozh. ze dne 15. července 1874 č. 6788, sb. »Czelechowski« 54). Námitku bude lze opírat o konkrétní úmluvu se žalobcem a třeba ji tím odůvodniti, že žalobce není na základě úmluvy mezi žalovaným a žalobcem stávající oprávněn směnku dobývati, ježto pojištěná pohledávka buď vůbec nevznikla aneb nevznikla ve výši zažalované, a že příčí se tudíž dobýváním směnky úmluvě, pokud se týče zahrnuje v sobě *dolus*. Ježto dle povahy směnky zakládá se pohle-